

Vrijstellingsregeling bovengronds aanwenden

Reactie op consultatie

Nijmegen, 11 maart 2025

Vooraf

De email m.b.t. de consultatie is op 24 februari 2025 door ons ontvangen. De uiterste datum voor het indienen van reacties is 24 maart 2025. Dan is het mest uitrijdseizoen allang begonnen.

Kennelijk al meer dan 10 jaar vrijstellingen verleend?

Er is een algemene verplichting tot het emissiearm aanwenden van dierlijke mest, welke gesteld is om te voldoen aan de NEC-richtlijn en te voldoen aan de kritische depositiewaarden van de Natura 2000 gebieden, aangewezen op grond van de Vogel- en Habitatrictlijn. De bovengenoemde vrijstellingsregeling vormde een voortzetting van de vrijstellingsregelingen voor bovengronds aanwenden van runderdrijfmest over de perioden 2014 (Stcrt. 2014, 5213), 2015-2016 (Stcrt. 2015, 4198) en 2017-2018 (Stcrt. 2017, 3621).

Is hiervoor ooit een passende beoordeling gemaakt in het kader van artikel 6.3 van de Habitatrictlijn? Zo nee, waarom niet?

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie mist veel relevante informatie

Uit het beleidskompasformulier volgt dat de regeling relevant is voor zo'n 500 melkveehouders. Waarop is het getal van 500 melkveehouders gebaseerd? Hoe wordt hierop gecontroleerd in de zin dat niet bijvoorbeeld duizenden melkveehouders dit gaan toepassen?

Deze regeling loopt al vele jaren. Waar zijn de evaluatierapporten van de afgelopen jaren? Zie bijvoorbeeld 2.b): wat is de relatie met "Geen honger, schoon water, leven op het land, leven op het water"?

Onder 4 worden geen gevolgen of risico's benoemd.

Onder 5: "Na afronding van het onderzoek medio 2025 zal bekeken worden of verlenging van de vrijstelling onder de huidige voorwaarden te verantwoorden valt". Wat wordt bedoeld met "bekeken"? Er dient in ieder geval een evaluatierapport te worden overlegd.

Meer ammoniakuitstoot naar de lucht

Het bovengronds aanwenden van mest, zoals met deze vrijstellingsregeling wordt toegestaan, veroorzaakt zo'n 80% meer ammoniakuitstoot dan emissiearme aanwending ervan, zoals bijvoorbeeld het in sleufjes aanbrengen.¹

---

¹ Technische Commissie Bodem, Advies Vrijstellingsregeling bovengronds aanwenden runderdrijfmest op eigen grasland TCB A091 (2014)

Dit terwijl ammoniak ook in 2025 nog een groot probleem vormt voor de natuur: het Europees Milieuagentschap benadrukt in haar recente rapportage dat nutriëntenvervuiling een grote rol speelt in het niet kunnen behalen van de *zero pollution* doelstellingen.²

MOB kent geen rechtvaardiging voor verlenging van de vrijstelling. Bovengrondse aanwending levert een klein voordeel op doordat minder stikstof uitspoelt naar het water. Dat voordeel weegt echter lang niet op tegen de grotere stikstofemissie naar de lucht. Destijds is door kringloopboeren aangedrongen op deze vrijstellingsregeling. Vanaf het eerste moment, meer dan tien jaar geleden, stelde de TCB vast, dat emissiearme aanwending beter past bij kringlooplandbouw dan bovengronds aanwenden.³ Bij de voorgenomen verlenging van deze uitzondering wordt geen belang aangevoerd, dat de uitzondering rechtvaardigt. MOB kent ze ook niet.

MOB acht het zeer bezwaarlijk dat de uitzondering terugwerkende kracht krijgt tot 16 februari 2025, de start van het uitrijseizoen. Kennelijk wordt ervan uitgegaan, dat al gebruik mag worden gemaakt van de verlenging vooruitlopende op de uitkomst van de consultatie en de datum van publicatie ervan. Deze consultatie startte nadat de regeling aldus feitelijk is ingegaan en de regeling zal alweer bijna zijn uitgewerkt tegen de tijd dat de consultatie is verwerkt. Er wordt geen rechtvaardiging of excuus aangevoerd voor het besluit om de wettelijke procedures achteraf te doorlopen. MOB beschouwt deze aanpak als een bewuste uitholling van de rechtsstaat, die gemakkelijk vermeden had kunnen worden.

Conclusie

MOB kent geen rechtvaardiging voor verlenging van een vrijstelling die leidt tot een toename van ammoniakemissies. Er zijn geen evaluatierapporten over de voorgaande jaren mede ter visie gelegd als ze al gemaakt zijn? Handhaving van het aantal van 500 bedrijven is niet geborgd. Er lijkt geen passende beoordeling te zijn gemaakt conform artikel 6.3 Habitatrictlijn.

MOB bestrijdt dat de verlenging met terugwerkende kracht zou mogen ingaan.

U wordt verzocht om af te zien van het van kracht doen worden van deze regeling.

Hoogachtend,

Johan G. Vollenbroek

Voorzitter MOB

---

² Zero pollution monitoring and outlook 2025, 2024.

³ TCB: Advies Vrijstellingsregeling bovengronds aanwenden runderdrijfmest op eigen grasland, 2014.